

REFERAT FRA MØTE I FAGRÅDET FOR NORM 21. MARS 2019

Til stede: Aasmund Fostervold (SUS, NFMM), Heidi Cecilie Villmones (SIV), Linda Rui (NFA), Jon Birger Haug (SØF, NFIM), Brian Guennigsman (UNN, NITO), Anne-Sofie Furberg (NORM), Gunnar Skov Simonsen (NORM, ref.)

Forfall: Didrik Vestrheim (FHI), Kjersti Wik Larssen (St. Olavs Hospital)

Sak 01 / 19 Godkjenning av referat, innkalling og saksliste

Referat, innkalling og saksliste godkjent.

Sak 02 / 19 Driftsrapport for NORM 2018

Driftsrapporten ble oversendt via FHI til Helse- og omsorgsdepartementet tidlig i mars og er nå godkjent og publisert. Rapporten følger malen for de øvrige smittevernregistrene ved FHI med en fri del for presentasjon av egne satsinger, og en mer strukturert del som omhandler internkontroll, datasikkerhet, økonomi etc. Fagrådet diskuterte hvordan man skal bruke begrepet «hendelser» i rapporten, og det ble gitt tilslutning til at NORM sentralt definerer en «hendelse» som et bakterieisolat med resistensegenskaper som er rapportert til NORM. Man har arbeidet med å integrere NORM i kvalitetssystemet ved vertsavdelingen ved UNN, og dette arbeidet vil fortsette i tiden framover. Det vil også skje en videre koordinering med funksjonen som databehandlingsansvarlig ved FHI, se sak 07/19 nedenfor.

Innholdsmessig sier Fagrådet seg fornøyd med rapporten. Når det gjelder vitenskapelig produksjon og nytte er man enige om å få fram data om sitering av rapporten NORM/NORM-VET da dette er en vesentlig leveranse fra overvåkingen. Dessverre ble årets driftsrapport ikke ferdigstilt i tide til å bli lagt fram for Fagrådet før innsending til FHI, men dette vil bli gjort i kommende år.

Sak 03 / 19 Oppsummering av status for NORM/NORM-VET 2018

Alle deltagerlaboratoriene leverte data innenfor frist ved nyttår, og materialet er nå gjennomgått med tanke på uvanlige og usannsynlige resultater som laboratoriene skal kontrollere. Det forventes at kvalitetskontrollen skal være avsluttet rundt påsketider. I henhold til protokollen skulle betahemolytiske streptokokker gruppe C (GCS) og G (GGS) undersøkes ved FHI (isolater fra Helse Sør-Øst) og Haukeland (isolater fra øvrige helseregioner), men FHI er dessverre ikke i stand til å påta seg denne oppgaven. Sykehuset Østfold er imidlertid villig til å overta dette ansvaret slik at resultatene kan komme med i årets rapport. Det planlegges ytterligere analyser av materialet for forskningsformål i forlengelse av overvåkingen.

Det er ingen avvik med hensyn til rapportering fra referanselaboratoriene for betahemolytiske streptokokker gruppe B (GBS), *Mycobacterium tuberculosis* eller *Candida*. Tarmpatogene bakterier vil bli undersøkt etter en justert protokoll etter avtale med NORM sentralt. *Neisseria gonorrhoeae* er blitt rapportert ut fra

resistensbestemmelse på OUS slik at man får et omfattende materiale, men med redusert nasjonal representativitet. For systemiske isolater av betahemolytiske strepokokker gruppe A (GAS), pneumokokker, *Haemophilus influenzae* og *Neisseria meningitidis* blir rapporteringen begrenset til resultater fra de første ukene av 2018.

Fagrådet diskuterte hvordan man skal håndtere endringen av EUCAST-definisjonen for I-kategorien fra «intermediately susceptible» til «susceptible – increased exposure». EUCAST har anbefalt at S og I skal rapporteres samlet som uttrykk for at et gitt antibiotikum kan brukes klinisk, mens NORM/NORM-VET og tilsvarende rapporter har skilt mellom «susceptible / villtype» og «non-susceptible / isolater med ervervet resistens». Man kan argumentere for begge tilnærminger, og Fagrådet går inn for at man i årets rapport fortsetter i tråd med tidligere praksis. Man tok også opp spørsmålet om det nye begrepet «Area of technical uncertainty - ATU» der resultatet av resistensbestemmelsen er usikkert. Dette vil man løse ved en fotnote for aktuelle kombinasjoner av mikrobe og antibiotikum.

Fagrådet diskuterte ulike forslag til temabokser for årets rapport:

- Nye definisjoner ved resistensbestemmelse (SIR/ATU) v/Arnfinn Sundsfjord
- Følsomhet og resistens hos *Legionella* v/Olav Natås og Iren Løhr
- Resistomanalyser – Hva og hvorfor? v/Umær Naseer og Heidi Villmones
- Urinveisinfeksjoner hos menn v/Mathilde Kvamme og Svein Gjelstad
- Antibiotika behandlingstid v/Sigurd Høye og Jon Birger Haug
- Diagnostikk og behandling av borreliose v/Knut Eirik Eliassen
- Resistens mot empiriske kombinasjonsregimer v/Aasmund Fostervold

NORM sentralt og medlemmer av Fagrådet vil følge opp forslagene med innleveringsfrist i slutten av juni.

Under diskusjonen hadde Fagrådet forslag til presentasjon av antibiotika forbruksdata:

- Fordeling mellom foretrukket og ikke-foretrukket antibiotikabruk i primærhelsetjenesten tilsvarende figuren for sykehus.
- Prosentvis endring av antibiotikabruk i primærhelsetjenesten fra 2012 fordelt på fylker tilsvarende dagens figur med endring i sykehus.
- Fordeling på antibiotikagrupper i figuren med forbruk på fylkesnivå.

Forslagene vil bli oversendt Hege Salvesen-Blix på FHI som har ansvar for denne delen av rapporten.

Sak 04 / 19 WGS av ESBL – isolater fra NORM 2018

Fagrådet diskuterte eventuell fullgenomsekvensering av ESBL positive isolater høsten 2018 (sak 17/18). NORM sentralt har fulgt opp saken overfor K-Res, men det er mange uavklarte spørsmål omkring finansiering, logistikk og utforming av rapport til NORM/NORM-VET. Det ble videre reist spørsmål om formål og kostnad/nytte ved et slikt opplegg. Det konkluderes med at man skal videreføre dialogen med K-Res, og at saken tas opp til ny vurdering høsten 2019.

Sak 05 / 19 Status for overvåkingsopplegget i NORM 2019

Overvåkingsopplegget ved deltagerlaboratoriene er godt i gang uten nevneverdige komplikasjoner. Når det gjelder referanselaboratoriene på FHI er situasjonen uavklart. Aktuelle isolater blir fortsatt sendt inn, men det må komme til en avklaring om hvilket omfang av resistensbestemmelse som vil bli gjort i løpet av 2019.

Fagrådet har tidligere gått inn for spesifikke prosjekter knyttet til koagulase negative stafylokokker og viridansstreptokokker. NORM sentralt har vært i kontakt med relevante fagmiljøer ved henholdsvis St. Olavs Hospital og FHI. Man har dessverre ikke kommet fram til konkrete avtaler om etablering av prosjekter på disse områdene, men man vil forsøke å komme videre i saken på et senere tidspunkt.

Sak 06 / 19 Oppfølging av tildelte forskningsmidler fra NORM

Fagrådet hadde på forhånd gjennomgått tilbakemeldingene om tildelte forskningsmidler. De fleste mottakerne av forskningsstøtte har rapportert som ønsket, og en rekke prosjekter er nå avsluttet og trenger ikke videre oppfølging. Noen prosjekter avventer publikasjon og vil derfor bli kontaktet også i 2020, mens en del nyere prosjekter er under oppstart eller arbeidet pågår. Et enkelt prosjekt vil få en siste puring før eventuelt inndragning av forskningsmidlene på grunn av manglende framdrift. NORM sentralt følger opp i henhold til Fagrådets anbefalinger. Rapporteringsmalen skal justeres med oppdeling av feltet «sammendrag av forskningsprosjektet» slik at det blir enklere å beskrive prosjektet og lettere å lese rapporten. Endelig ble saksbehandlingen for tre søknader, som ved en feil ikke kom med i prioriteringsrunden på Fagrådets møte høsten 2018, oppsummert. Fagrådet fikk tilsendt søknadene og vurderte at de ikke ville ha blitt prioritert ved ordinær saksbehandling. Søkerne ble informert om resultatet.

Sak 07 / 19 Oppdatering om DPIA for NORM

I forbindelse med innføringen av det europeiske GDPR-personverndirektivet har FHI startet arbeid med risikovurderinger (DPIA = Data Privacy Impact Assessment) av de norske smittevernregistrene. NORM er invitert til å delta i dette arbeidet, og vil så langt det er mulig benytte den malen som er utviklet ved FHI. Det forventes aktivitet i de kommende måneder slik at et endelig dokument blir ferdigstilt sommeren 2019 og kan presenteres på Fagrådets møte til høsten. I sammenheng med dette arbeidet diskuteres det også hvordan smittevernregistrene skal håndteres i forhold til den kommende Helseanalyseplattformen. Den mest konkrete endringen for NORM vil sannsynligvis være at søknader om utlevering av data i fremtiden skal håndteres i en felles portal, men endelig løsning er foreløpig ikke etablert.

Sak 08 / 19 Oppdatering om NORM-Atlas og eNORM

NORM-atlas presenterer dynamisk visning av resistensdata på nettsiden www.norm-atlas.no. Tjenesten ble etablert i samarbeid med firmaet Savant + Fete Typer, og dette firmaet har stått som eier av domenet. I fellesskap med tilsvarende kartløsninger vil NORM bytte til leverandøren Ramsalt på grunn av lavere pris. Samtidig vil eiendoms-

retten til domenet bli overført til Helse Nord IKT som forvalter alle nettdomener tilhørende UNN. For brukere av nettsiden vil ikke dette utgjøre noen forskjell. Tilretteleggingen av eNORM for mottak av data fra deltagerens laboratoriesystemer er blitt forsinket. Det var planlagt å pilotere slik overføring våren 2019, men dette er nå utsatt til høsten 2019. Det er fortsatt en ambisjon å gjøre funksjonaliteten tilgjengelig for alle deltagerlaboratoriene fra 2020. Spørsmålet om overflytting av eNORM og NORM databasen til ny IT-infrastruktur er utsatt på ubestemt tid.

Sak 09 / 19 Deltagermøte for NORM og Nasjonal konferanse om antibiotikaresistens og infeksjoner i helsetjenesten 20. november 2019

Det ble gitt en kort orientering om arbeidet med høstens NORM-møte og konferansen på Gardermoen. Programkomitéen arbeider med forslag om følgende tema:

- Strategier og planer for arbeidet mot antibiotikaresistens etter 2020
- Forskning om antibiotikaresistens, antibiotikabruk og smittevern i Norge

NORM sentralt vil ta Fagrådets forslag og idéer med i det videre programarbeidet.

Sak 10 / 19 Orientering om Norges deltagelse i EARS-Net og prosjekter ved ECDC

Alle norske medisinske mikrobiologiske laboratorier deltar i EARS-Net, og rapporteringen organiseres som tidligere av NORM. Leder for NORM er fra 2019 valgt som leder av koordineringsgruppen for EARS-Net. I tillegg har NORM deltatt i arbeid på ECDC for at EU-søkerlandene på Balkan skal bli integrert i den europeiske overvåkingen av antibiotikabruk og resistens. Endelig har ECDC avholdt møter om problemstillingen rundt import av resistens med reisende til høyendemiske land og eventuell publisering av reiseråd. Det forventes en konklusjon i løpet av 2019.

Sak 11 / 19 Sammensetning av Fagrådet – Valg av leder og nestleder

Siden forrige møte er Kjersti Wik Larssen (St. Olavs Hospital) og Brian Guennigsman (UNN, NITO) oppnevnt som nye medlemmer av fagrådet. Aasmund Fostervold velges som leder og Heidi Cecilie Villmones som nestleder for Fagrådet for neste periode.

Sak 12 / 19 Eventuelt

- Det bør diskuteres om det er aktuelt å inkludere amikacin i overvåkingen i tillegg til gentamicin, i hvert fall for et enkelt år. Begrunnelsen er økt forekomst av gentamicinresistens og amikacins motstandsdyktighet mot aktuelle resistensmekanismer. Saken utsettes til protokolldiskusjonen på høstmøtet.
- Det fremkommer ønske om alternative formater for utlevering av data fra NORM databasen. NORM sentralt ber om å få en presis problemstilling på mail som så kan formidles videre til helse Nord IKT.

Høstens møte i Fagrådet avtales til 9-10 oktober 2019. Det er ønske om at møtet legges til Sommarøy med mulighet for fritidsaktiviteter utenom møtet. NORM sentralt vil lage et opplegg for dette.

Tromsø 29.03.2019